

ŽENIJNÍ ZABEZPEČENÍ PŘESUNŮ

V útočných operacích, zvláště při oboustranném použití jaderných zbraní, vystupuje do popředí důležitost zabezpečení podmínek pro přesuny vojsk. Na plnění tohoto úkolu se podílejí všechny druhy vojsk i služeb. Významné místo náleží ženijnímu zabezpečení přesunů, jehož cílem je zabezpečit rychlé tempo skrytého a nepřetržitého pohybu vojsk a zachování jejich bojeschopnosti. K tomu bude třeba plnit především tyto hlavní úkoly ženijního zabezpečení:

- ženijní průzkum pochodových os, přepravišť, prostorů zastávek, odpočinku a vodních zdrojů,
- odtažení a úpravu pochodových os a zabezpečení přechodu vojsk přes těžko průchodné úseky terénu,
- vybudování prostorů zastávek a odpočinku,
- ženijní opatření k odstranění následků jaderných úderů nepřítele.

Tyto úkoly plní nejen ženijní jednotky a útvary, ale i výčleněné síly a prostředky přesunujících se útvarů a svazků druhů vojsk a speciálních vojsk. O rozsahu ženijního zabezpečení přesunů svědčí příklady z Velké vlastenecké války. Při ženijním zabezpečení útočných operací připadalo 50—80 % objemu všech prací právě na úpravu a údržbu cest, včetně cest ve výchozím prostoru pro útok. Kromě toho další objem prací byl vynaložen na ženijní průzkum a odminování cest.

Pro splnění uvedených úkolů přesunujících se útvar nebo svazek posílíme ženijními silami a prostředky zcela výjimečně.

Pokud bude útvar nebo svazek bezprostředně po pochodu zasazen do boje, využívá opatření, která v jeho prospěch uskutečňuje nadřazený stupeň velení tak, aby nebyla snížena použitelnost jeho organických sil a prostředků. Při pochodu na vlastním území využívá opatření jednotek a útvarů teritoria. To však nezabývá velení útvaru (svazku) odpovědností za plné zabezpečení pochodu. Proto v pochodové sestavě musí mít připraveny síly a prostředky schopné v případě potřeby splnit kterýkoliv z hlavních úkolů ženijního zabezpečení.

Opatření ženijního zabezpečení přesunů ve **vojskovém týlu** budou sledovat stejné cíle a jednotky a útvary budou plnit obdobné úkoly. Při přesunech bu-

dou využívat opatření ženijních jednotek ve prospěch útvarů prvního a druhého sledu a záloh, zejména upravené cesty a zřízená přepraviště.

V průběhu útoku se pro zabezpečení přesunů druhého sledu raketových útvarů a dělostřelectva v pásmu divize upravují jedna až dvě podélné divizní pochodové osy s využitím plukovních pochodových os a podle potřeby příčné cesty. Tyto osy upravují ženijní jednotky organizované do odřadu zabezpečení pohybu divize, které postupují zpravidla hned za bojovými sestavami pluků prvního sledu.

Odřad zabezpečení pohybu je vybaven ženijní technikou pro úpravu cest, odstraňování nevýbušných zátarasů pro překonávání úzkých vodních překážek, ženijní municí pro rozšiřování průchodů v minových polích, materiálem pro ženijní průzkum, zesilování mostů a vytyčovací materiál. Při zpevňování cest používá materiál z místních zdrojů. Při své činnosti především vyhledává a vytyčuje objížďky poškozených úseků cest a upravuje je (s pracností kolem jedné hodiny) tak, aby rychlost postupu OZP odpovídala tempu útoku. Jejich parametry musí zabezpečit potřebné tempo pochodu všech zabezpečovacích útvarů. Únosnost cest musí též zabezpečit přesun těžké pásové i kolové techniky značných rozměrů. Takový provoz mohou zabezpečit cesty s minimálními poloměry oblouků 50 m, průjezdnou šířkou 4,5 m a průjezdnou výškou 3,8 m. Zatížitelnost mostů na upravované ose musí zabezpečovat průjezd techniky o hmotnosti 50 t.

Jedním ze složitých úkolů ženijního zabezpečení přesunu je odtarasení komunikací, které nepřítel zaminoval „na dálku“ v době průjezdu pochodových proudů. K plnění tohoto úkolu musí mít všechny útvary připraveny jednotky a materiál a velitelé musí být schopni organizovat a splnit tento úkol vlastními silami.

Pro úpravu a údržbu armádních cest k zabezpečení přesunů druhosledových svazků, raketové brigády, protiletadlového raketového pluku a dělostřelectva armády je předurčen **ženijní silniční mostní pluk armády** (žsilmp). Používá se po praporech na osách celodenního pochodu druhých sledů a záloh armády. Průzkum úprav a vytyčení zabezpečuje průběžně, údržbu silnic a přemostování překážek uskutečňuje vyčleněnými silami, prostředky a materiálem v prostorech poškozených komunikací přesunem vlastních vojsk nebo bojovou činností nepřítel. Hlavními jednotkami žsilmp jsou ženijní silniční a ženijní silniční mostní prapory. Ženijní silniční prapory jsou určeny k úpravě a údržbě armádních silnic, budování výpomocných cest a zřizování nízkovodních mostů přes úzké vodní překážky. Ženijní silniční mostní prapor je určen k zřizování nízkovodních dřevěných mostů na armádních cestách přes střední a široké vodní překážky a k výrobě prvků na stavbu těchto mostů. Ženijní silniční mostní prapor vybavený pontonovou mostovou soupravou PMS je předurčen k rychlému obnovení provozu na armádních silnicích a cestách při zničení mostů přes středně široké vodní překážky.

Zkušenosti z dosavadních cvičení potvrzují, že žsilmp může souběžně upravovat 2 až 3 cesty na směru hlavního úderu armády a propojit plánované čáry zasazení druhých sledů armády. Přitom jednotky pluku mohou být použity pro úpravu cest až po čáru rozvinutí do rotních proudů. Cesty, které upravují a udržují jednotky žsilmp, musí vyhovovat pro velmi těžký provoz s průměrnou rychlostí 30 km · h⁻¹. Pro zajištění bezpečnosti a plynulosti provozu musíme silnice a cesty upravovat tak, aby příčné a podélné sklony vozovky nebyly

větší než 10 % a podélné sklony krátkých úseků nepřesahovaly 15—20 %. Zvláštní pozornost věnují ženijní jednotky úpravě a údržbě úseků komunikací, které procházejí soutěskami a lesními masívy, a přechodům přes vodní překážky. Těmito úseky musí vojska procházet co nejrychleji. Zvlášť obtížná je úprava a údržba cest v zimním období, kdy je nutné odstraňovat sněhovou pokrývku (která i při výšce 5—10 cm podstatně snižuje rychlost přesunu) a posypávat ujezděné vrstvy sněhu nebo náledí. V průběhu přesunů na velké vzdálenosti může také docházet k nenadálému poškození cest nepřítelem, nebo k jejich zaminování „na dálku“. Proto i při přesunech v operační hloubce po cestách upravovaných a udržovaných žsilmp musí být v pochodových sestavách vševojskových svazků i útvarů připraveny odřady zabezpečení pohybu k odstranění vzniklých překážek, odminování úseků komunikací, popř. k vyhledání a vytyčení objížděk. Pro zabezpečení plynulosti přesunů je důležitá součinnost mezi veliteli ženijních jednotek a správci pochodové osy a správci úseků pochodové osy, které určují velitelé přesunujících se svazků. Velitelé ženijních jednotek při tom využívají spojení pořádkové služby k získávání informací o poškození cest, činnosti nepřítele nebo o vyřazení ženijní techniky. Součinnost s těmito orgány umožňuje veliteli ženijní jednotky operativně řešit vzniklou situaci a udržovat průjezdnost upravené cesty.

Při vedení války s použitím jaderných zbraní se předpokládá velké poškození mostů na důležitých silničních tazích. Po 1. hromadném jaderném úderu se předpokládá zničení až 100 % mostů přes široké vodní překážky, 40 % mostů přes střední vodní překážky a 10—15 % mostů přes vodní překážky a kanály.

Na zřizování náhradních mostů přes středně široké a široké vodní překážky na armádních cestách se bude podílet kromě žsilmp také pontonový pluk (ponp) armády a jeho jednotky. S využitím organických pontonových mostních souprav může ponp za 90 až 120 min zřídit plovoucí mosty o zatížitelnosti 60 t v celkové délce až 681 m. Po zřízení plovoucích mostů jednotky ponp zahajují stavbu nízkovodních mostů tak, aby normované prostředky mohly být sejmuty. Při tom je ponp schopen za 10—12 h vyrobit až 150 m nízkovodního dřevěného mostu zatížitelnosti 60 t, nebo postavit z předem připraveného materiálu 300 až 450 m nízkovodního dřevěného mostu. Po skončení stavby mostu a zabezpečení přesunu druhého sledu armády, armádních záloh a RVD armády předává ponp zřízená mostová přepraviště útvarům (svazkům) silničního vojska.

K úpravě a údržbě frontových silnic je předurčena **ženijní silniční mostní brigáda** (žsilmb) frontu. V sestavě žsilmb jsou začleněny ženijní silniční a ženijní silniční mostní prapory, jejichž použití a možnosti jsou obdobné jako u žsilmp armády.

Při zabezpečení přesunů druhosledové armády frontu, vševojskových, raketových a protiletadlových raketových svazků frontu může žsilmb upravovat a udržovat souběžně až 360 km frontových silnic, včetně zřízení a udržování mostových přepravišť přes středně široké vodní překážky.

Pro zřizování mostů na plovoucích podpěrách přes široké a velmi široké vodní překážky na frontových cestách je předurčena **pontonová brigáda** frontu, která svými útvary je schopna za 90—120 min zřídit mosty ze soupravy PMS o zatížitelnosti 60 t o celkové délce až 900 m a při jejich směně za 10 až 12 h postavit až 600 m nízkovodního dřevěného mostu z připraveného materiálu, nebo zhotovit 200—240 prvků tohoto mostu.

Cesty v průběhu útočné operace upravují a udržují ženijní jednotky na stupni pluk, divize, armáda i front, přičemž směr upravovaných cest je ve většině případů shodný. Předpokladem pro včasné splnění úkolů a efektivní využití ženijních sil a prostředků je využívání vybraných cest upravovaných nižšími stupni velení. Proto je nezbytné, aby štáby ženijního vojska na všech stupních měly přehled o provozuschopných a upravených komunikacích ve svém pásmu činnosti a mohly navrhnout svým velitelům jejich využití.

Úspěšné splnění úkolů při zabezpečení přesunů druhých sledů, záloh, RVD a týlů, zejména na operačním stupni, závisí také na těsné a nepřetržité **součinnosti štábů ženijního vojska** a ženijních svazků a útvarů **se štáby týlu** a štáby silničních útvarů a svazků. Na stupni frontu (armády) se součinnostní otázky zahrnují do „Plánu (tabulky) součinnosti“ silničního a ženijního vojska, který je součástí „Plánu dopravního zabezpečení“ (silničního zabezpečení), který schvaluje velitel frontu (armády).

V těchto dokumentech se sjednocují otázky:

- průzkumu a oprav, obnovy a stavby silnic a mostů,
- zřizování mostních a přívozových přepravišť, popř. předání (výměny) mostových souprav,
- odtažení silnic,
- přípravy silnic a mostů k ničení,
- ženijních opatření k odstraňování následků jaderných úderů na vojenské silnice,
- pořadí a lhůty předávání vojskových cest upravovaných ženijním vojskem, jejichž směr se shoduje s vojenskými silnicemi,
- organizace řízení silničního provozu.

Cílem těchto opatření je vytvoření podmínek pro zabezpečení plynulosti přesunů v operačním týlu a co nejefektivnějšího využití sil a možností ženijního vojska a silničního vojska.

Splnění úkolů součinnosti v praxi umožňuje:

- optimálně využívat nepoškozené komunikační směry a důležité objekty na nich,
- dále využívat cesty a objekty upravené nebo vybudované ženijním vojskem,
- získat a využívat materiál z místních zdrojů a materiál připravený ženijními jednotkami,
- předat informace o terénních podmínkách a o situaci v prostorech činnosti a také udržet objekty na komunikacích a znemožnit jejich zničení nebo poškození.

Opatření součinnosti nesmí být na úkor splnění vlastních úkolů ženijního zabezpečení. Ženijní jednotky, které svůj úkol splnily tím, že zabezpečily přesuny prvků operační sestavy, nemohou také dále upravovat nebo zdokonalovat objekty na komunikacích. Po splnění úkolů se přesunou do prostorů soustředění útvarů a budou se připravovat k plnění úkolů v nových prostorech.

Při předávání vojskových cest mezi ženijním a silničním vojskem se předávají celé úseky cesty a nejdůležitější objekty budované ženijním vojskem. Pro-

tokoly k předání cest předem připravuje předávající útvar. Vlastní předání probíhá na velitelském stanovišti ženijního útvaru, nebo přímo v prostoru některého důležitého objektu.

Možnou formu a obsah předávacích protokolů — viz **vzor 1 a 2**.

Vzor 1

PROTOKOL

o předání	cesty	číslo
Předávající útvar:		
Přebírající útvar:		
Cesta byla předána dne	se stavem k	h
na základě rozkazu	č. ze dne	
Předává se:		
1. Udržovaná cesta z	přes	
do		
Charakteristika cesty:		
Délka	km	
Kapacita		
Nebezpečná místa — objekty, které je nutné střežit		
Úseky s menší kapacitou		
Připravené objížďky		
Způsob vytyčení cesty (označení)		
2. Objekty předané protokolem:		
Mosty	, místo , zatížitelnost	(+), materiál
Výpomocné cesty	místo , kapacita	vozidel/h
3. Předávaný materiál (technika):		
Materiál	, místo uložení	
Přílohy: Oleáta mapy 1: rozměr		
Protokoly o předání mostů		listů
Přeúčtovací listy číslo		listů
Předal:		
Převzal:		
(funkce, hodnost, příjmení)		

Na oleátu se zakresluje průběh cesty, místa důležitých objektů na komunikacích, prostory uložení předávaného materiálu a materiálu z místních zdrojů, minová pole, zamořené prostory, prostory činnosti nepřítelů, prostory k ukrytí živé síly, vyčleněná a upravená místa pro odpočinek přesunujících se útvarů, místa vyčleněných vodních zdrojů, zdravotnická zařízení, dosavadní organizace pořádkové služby apod.

P R O T O K O L o předání mostového přepraviště

Předávající útvar:

Přebírající útvar:

Most předán dne:

na základě rozkazu č. ze dne

Vodní překážka:

Poloha mostu:

Typ mostu délka mostu m

Šířka vozovky m. Materiál nosné konstrukce

Zatížitelnost mostu podle projektu t

Stav podpěr a nosné konstrukce podle poslední kontroly

Závěr o zatížitelnosti mostu:

Návrh na opravy:

Stav příjezdových a odjezdových cest:

Výsledek pozorování vodní hladiny:

Místa těžení materiálu z místních zdrojů:

Záložní přepraviště:

Zvláštní situace:

Předal:

Převzal:

(funkce, hodnost, příjmení)

Přílohy: Polní projekt mostu

Schéma mostového přepraviště

Výkaz záložních mostních prvků a materiálu

Deníky o zabíraných pilotách

Hlášení o ženijním průzkumu místa záložního přepraviště

CHEMICKÉ ZABEZPEČENIE PRESUNOV NA VEĽKÉ VZDIALENOSTI

Chemické zabezpečenie presunov na veľké vzdialenosti bude vychádzať zo všeobecných platných zásad presunu a zásad chemického zabezpečenia špecifikované na zvláštnosti vyplývajúce z tejto činnosti vojsk.

Chemické zabezpečenie presunu vojsk bude musieť vychádzať z konkrétnych podmienok, ktoré budú pre presun vytvorené. Bude záležať hlavne na pripravenosti ciest priestoru vojnovnej činnosti, na spôsobe rozpútania vojny, na jej charaktere a na úrovni rozrušení pásma presunu. Najzložitejšie podmienky pre presun na veľké vzdialenosti vzniknú pri vedení vojny s použitím jadrových zbraní.

Z analýzy cvičení vojsk NATO vyplýva, že jedným zo zámerov nepriateľského jadrového útoku na priestore vojnovnej činnosti bude snaha zabrániť prísunu záloh do priestoru bojovej činnosti. Najefektívnejší spôsob ako to dosiahnuť je použitie pozemných jadrových výbuchov, ktoré môžu rozsiahlym rádioaktívnym zamorením, vytvorením veľkých pásiem borenia, závalov, požiarov a záplav značne sťažiť presuny vojsk.

Postupne tak ako sa budú vojská približovať k priestoru vojnovnej činnosti, bude narastať aj pravdepodobnosť ich zasiah-

nutia jadrovými údermi. Na tieto vojská môže nepriateľ použiť nielen jadrové, ale i chemické zbrane a v jednotlivých prípadoch nie je vylúčené ani použitie biologických zbraní. Pri použití OL VX môžu 2 až 4 letky stíhacieho bombardovacieho letectva viesť chemický úder odrazu na 2 až 4 divízie na presune. V dôsledku takého úderu môže stratiť bojaskopnosť až 10 % osôb u napadnutej divízie a zomrieť všetku bojovú techniku a vozidlá. Chemické úderu budú vedené najpravdepodobnejšie na mosty cez veľké vodné prekážky, na sútesky a na priestory denného odpočinku vojsk.

Veľkosť plôch zamorených biologickými prostriedkami môžeme zrovnáť s plochami zamorenými rádikačnými látkami po pozemných jadrových úderoch. Jedna až dve stíhacie letky môžu zomrieť živú silu na ploche 25 000 až 30 000 km² a vyradiť 35 až 60 % osôb, ktoré neboli imunizované.

Z toho vyplýva, že na vojská armády, ktoré sa presunujú na veľké vzdialenosti, už v prvých hodinách vojny môže nepriateľ použiť mohutné úderu všetkými druhmi ZHN.

Cieľom chemického zabezpečenia presunov na veľké vzdialenosti bude zabezpečiť včasný prechod bojaskopných vojsk

s potrebným materiálnym zabezpečením do určeného priestoru aj v podmienkach rozsiahleho rádioaktívneho chemického a biologického zamorenia.

NCHV armády na základe ujasnenia úloh, zhodnotenia situácie (v súčinnosti so štáбом) urobí závery:

- v ktorom období presunu a na akých čiarach sa môže vytvoriť najzložitejšia situácia vyžadujúca osobitnú pozornosť,

- aké opatrenia pre organizáciu chemického zabezpečenia treba predvídať pri príprave na presun, v jeho priebehu v priestoroch denného odpočinku,

- ako rozdeliť sily a prostriedky na sledy, pochodové osi,

- ktoré otázky chemického zabezpečenia treba zladíť s orgánmi teritória, vojenskej dopravy a civilnej obrany.

Na základe týchto skutočností pristúpi k rozpracovaniu Plánu chemického zabezpečenia, ktorý musí obsahovať najmä tieto základné otázky:

- spôsob zisťovania parametrov jadrových úderov v pásme presunu a ich odovzdávanie na radiačné stredisko armády,

- organizáciu radiačného a chemického prieskumu (určiť pásma a osi presunov, na ktorých sa bude viesť prieskum silami armády a zväzkov). V pláne musí byť vyjadrená súčinnosť s orgánmi TRHS a civilnou obranou,

- možnosť využívania rôznych stabilných, ale i pohyblivých prostriedkov na špeciálnu očistu, ktoré sú v podriadenosti poriadkových orgánov na železničných staniciach a orgánov civilnej obrany,

- včasné a úplné zabezpečenie vojsk chemickou technikou a materiálom (bude treba počítať s doplnením zásob materiálu spotrebovaného počas presunu).

Možný grafický Plán chemického zabezpečenia presunu — pozri obr. 1.

Pri riešení otázok chemického zabezpečenia **východiskového priestoru** musíme brať do úvahy, či už nepriateľ prešiel na použitie ZHN alebo nie. Podľa zásad použitia jadrových zbraní v rámci 1. HJÚ použije nepriateľ jadrovú muníciu veľkej a veľmi veľkej mohutnosti. Tejto skutoč-

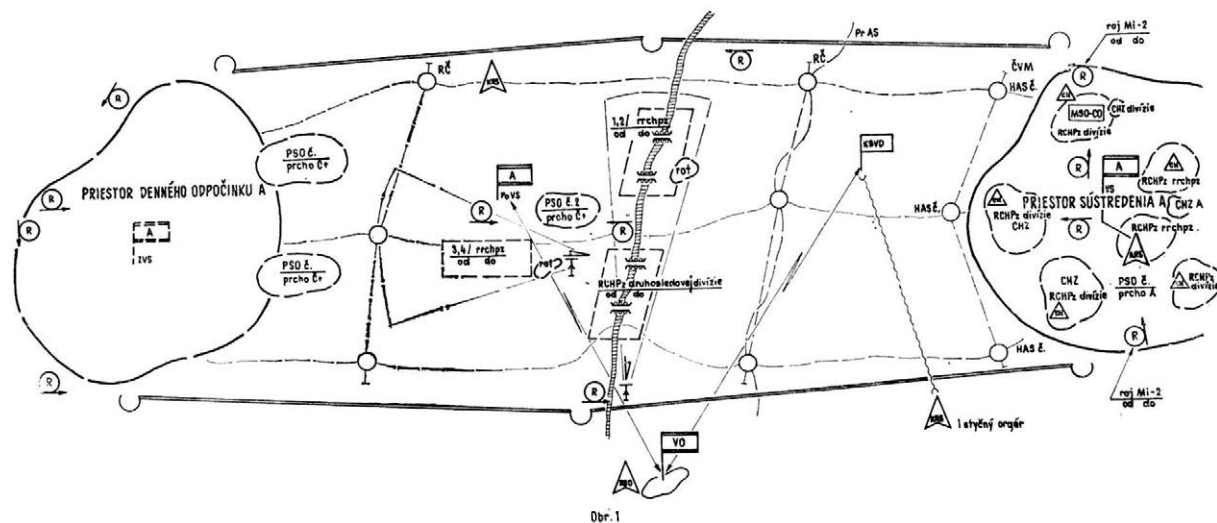
nosti bude musieť zodpovedať aj stupeň rozptýlenia vojsk. Po prvom jadrovom údere, keď nepriateľ už nebude používať v tak veľkom rozsahu jadrovú muníciu veľkej a veľmi veľkej mohutnosti, môže byť aj rozptýlenie menšie a tým sa budú meniť aj požiadavky na organizáciu chemického zabezpečenia. Organizácia chemického zabezpečenia v tomto prípade bude vyžadovať predovšetkým zisťovanie parametrov po použití ZHN, organizáciu radiačného a chemického prieskumu a špeciálnej očisty vojsk s využitím predovšetkým stálych zariadení, zariadení vojsk civilnej obrany a jednotiek TRHS.

Počas presunu musí byť časť jednotiek radiačného a chemického prieskumu neprestajne v pohotovosti pre zisťovanie parametrov jadrových úderov, do vedenia radiačného a chemického prieskumu pochodových osí, priestorov zastávok a odpočinkov. Pre plnenie tejto úlohy vytvárame rekognoskačné skupiny, do ktorých mimo iných včleňujeme i jednotky chemického vojska. Pozemný radiačný a chemický prieskum organizujeme predovšetkým silami a prostriedkami samotných vojsk. Radiačnú a chemickú situáciu zisťujeme v priestoroch odpočinku, na pochodových osiach, v priestoroch sústredenia špeciálnej očisty a vo vyčkávacích priestoroch.

Jednotky radiačného a chemického prieskumu spravidia rozmiestňujeme medzi sledmi, v ktorých sú miesta velenia, raketové a protiletadlové raketové útvary.

Hlavnou zvláštnosťou organizácie a vedenia radiačného a chemického prieskumu pri zabezpečovaní ďalekých presunov je jej priestorový rozmach. Preto najťažšie úlohy prieskumu na pochodových osiach, v priestoroch odpočinku a sústredení vojsk sa plnia prostriedkami vzdušného radiačného prieskumu.

V zostave vševojskovej armády je vrtníková letka, ktorej jeden roj je predurčený na vedenie vzdušného radiačného prieskumu (3 ks Mi-2 alebo Mi-8), čo umožňuje v priebehu 4 hodín [jedným vzletom] viesť radiačný prieskum 6 pochodových

osí na hĺbku jedného celodenného pochodového výkonu. Z uvedeného vyplýva, že pre zabezpečenie pásma presunu vševojškovej armády bude treba plánovať dva vzlety a čas na preskúmanie 10–12 pochodových osí na hĺbku 250 km si vyžiada zhruba 8 hodín.

Zložité situácie počas presunu môžu vzniknúť pri hromadnom použití pozemných jadrových úderov a vytvorení rozsiahlych prehradných pásiem rádioaktívneho zamorenia, ktoré budú vyžadovať voľbu obchádzok alebo vyčkat dobu poklesu vysokých úrovní radiácie. NCHV pre tento prípad bude musieť mať v zálohe časť síl a prostriedkov pozemného, ale i vzdušného radiačného prieskumu, aby včas zistil potrebné údaje o úrovniach radiácie na jednotlivých pochodových osiach a mohol zvoliť optimálny variant činnosti vojsk (nie je účelné voliť obchádzku, keď doba poklesu vysokých úrovní radiácie na pôvodných pochodových osiach bude nižšia, než doba nutná na obchádzky). V týchto prípadoch budú musieť vojská vyčkat určitý čas, využijú na ukrytie živej sily vybudované ženiné objekty a ochranné vlastnosti bojovej techniky a pokračovať v pochode až po poklese vysokých úrovní radiácie.

Pokiaľ z akýchkoľvek príčin nie je možné zdržanie pochodových prúdov, musia sa zamorené pásma prekonávať z chodu. Prítom bude treba zabezpečiť, aby nedošlo k zbytočným radiačným stratám.

Pri prekonávaní rozsiahlych pásiem rádioaktívneho zamorenia z hľadiska zníženia účinnosti ionizujúceho žiarenia na živú silu (na základe návrhov zdravotníckych orgánov) treba použiť rádioprotektívne látky.

Samotné prekonávanie zamorených priestorov bude klásť na vojská zvýšené fyzické a psychické nároky, ktoré budú vyplývať zo skutočnosti, že vojská použijú prostriedky protichemickej ochrany jednotlivca. Ich použitie bude sťažovať činnosť hlavne vodičov, čo bude mať za následok zníženie rýchlosti pochodu. Voľbu zastávok bude zásadným spôsobom ovplyvňovať radiačná

situácia. Pri prekonávaní rozsiahlych pásiem zamorenia zastávky musíme určovať mimo pásiem zamorenia a len v krajných prípadoch v zamorených priestoroch s úrovňami radiácie do 5 R/h (možnosť konzumácie stravy).

Zamorenie techniky rádioaktívnymi látkami nebude hrať rozhodujúcu úlohu. Vojská sa budú presunovať spravidla po spevnených povrchoch, kde zamorenie techniky bude väčšinou pod prípustnú normu. Iná situácia bude u techniky, u ktorej dôjde k prvotnému zamoreniu (pri vypadávaní rádioaktívnej stopy). Táto technika bude spravidla zamorená nad prípustnú normu a bude vyžadovať čiastočnú alebo úplnú špeciálnu očistu, ktorú uskutočníme až po skončení pochodu alebo v priestoroch celodenného odpočinku.

Zložité podmienky môžu vzniknúť ak nepriateľ použije priamo na pochodujúce jednotky pozemné jadrové údery. V tomto prípade veľký význam bude mať vedenie rýchleho radiačného prieskumu s cieľom zistiť predné hranice silného, nebezpečného a zvlášť nebezpečného zamorenia a možné smery ich prekonania alebo obídenia. Po získaní týchto údajov útvary zistenej prekážky rýchlo prekonávajú.

Vojská môžu byť v priebehu presunov zamorené aj **v priestoroch zastávok a denného odpočinku**. Ak sú v týchto priestoroch vybudované okopy a zákopy pre živú silu, nemusí dôjsť k radiačným stratám ani v prípade ak sú vojská na hranici nebezpečného zamorenia.

Zložitá situácia môže vzniknúť, keď nepriateľ na presunujúcu sa armádu použije hromadný jadrový úder. Vojská v tomto prípade môžu mať veľké straty, niektoré zväzky môžu úplne stratiť bojaskopnosť a velenie môže byť prerušené aj na niekoľko hodín. Za tejto situácie treba čo najrýchlejšie zhromaždiť údaje o situácii, analyzovať ju, vyhodnotiť stupeň zničenia vojsk, rozsah borenia pochodových osí, mostov, určiť objem prác na obnove bojaskopnosti vojsk a odstránení následkov použitia ZHN nepriateľom. Obnova bojaskopnosti všetkých útvarov odrazu nie je možná.

Preto určíme poradie plnenia tejto úlohy. Najskôr obnovíme bojaskopnosť raketových a raketových technických útvarov a ďalej tých msd, td, ktoré môžu čo najrýchlejšie pokračovať v presune.

V takomto prípade radiačný a chemický prieskum organizujeme v priestoroch, kde sa nachádzajú raketové, raketové technické a protiletadlové raketové útvary a miesta velenia. Pre tento účel je najvýhodnejšie použiť vrtuľníky.

Aj organizácia špeciálnej očisty bude mať svoje zvláštnosti. Vo východiskovom priestore bude výhodné armádny prapor chemickej ochrany používať centralizovane v prospech miest velenia, raketových, raketových technických a špeciálnych vojsk. V jednotlivých prípadoch sa môže použiť tiež na poskytnutie pomoci tým sväzkom alebo útvarom, ktoré sa majú presunovať v prvom slede armády alebo divízie.

Využívanie prcho pre špeciálnu očistu druhého sledu, tylových útvarov a bojovej

techniky nachádzajúcej sa na nakladacích staniciach nie je účelné z dôvodu, že by mohlo dôjsť k odtrhnutiu útvarov chemickej ochrany od vojsk prvého sledu. V ich prospech sa budú využívať zariadenia z miestnych zdrojov [sprchové zariadenia, mycie mostíky], zariadenia vojsk civilnej obrany a organických síl druhsledových útvarov.

Počas presunu sa špeciálna očista spravidla nebude vykonávať. V prípade nevyhnutnosti bude organizovaná pred zaujatím plánovaných priestorov, v priestoroch denného odpočinku, alebo veľkých zastávk.

Odmorovanie terénu vo východiskovom priestore nie je účelné vykonávať. Je jednoduchšie vojská z týchto priestorov viesť. Odmorovanie terénu budeme plánovať hlavne v priestoroch prechodov cez dôležité prepráviská, cez vodné toky, alebo cez sútesky a horské prechody.

V článku sú riešené niektoré rozhodujúce úlohy chemického zabezpečenia presunov vševojskovej armády na veľké vzdialenosti. Treba zdôrazniť, že ide o veľmi zložitú činnosť, ktorá bude klásť vysoké nároky na organizáciu a súčinnosť v celom štábe armády.